

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

Sak 2/16 Fastsetting av satser for tilskudd til tidlig sankning, hjemmebeite og gjerding 2016

Sak 3/16 Tilskudd til forebyggende tiltak innenfor sør-samisk tamreindrift 2016

Sak 4/16 Fordeling av midler til ulike typer forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2016

Vedlegg:

- Søknadsliste med oversikt over søkerne og hvilke tiltak som er omsøkt.
- Høringsdokument om satser til forebyggende tiltak 2016
- Innkomne høringsuttalelser vedrørende fastsetting av satser
- Forskrift om forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak (kun elektronisk vedlegg)
- Notat om erfaringer med rovviltavvisende gjerder i utmark
- Brev fra Miljødirektoratet med tildeling av planleggingsrammer for regionale rovviltnemnder i 2016

Øvrig bakgrunnsmateriale:

- Forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark

Planleggingsrammer:

- **Kap. 1420 post 73**

I brev av 15.3.2016 har Miljødirektoratet fastsatt planleggingsrammer for de regionale rovviltnemndene i 2016. For region 5 er det fastsatt en ramme på kr. 12 750 000 til forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2016.

Det vil ikke holdes igjen midler til akutte tiltak i Miljødirektoratet. Nemnda må selv avgjøre om det skal settes av en reserve for akutte tiltak, og hvordan denne i tilfelle skal disponeres.

- **Kap. 1420 post 21**

Denne posten skal nyttes til lønn og kostnader for sekretariatet. Under denne posten skal også kostnader knyttet til Fylkesmannens beredskapsordninger føres. Utgiftsposter som gjelder tjenestekjøp, FoU og utviklingsarbeid kan også føres under kap. 1420 post 21.

Bakgrunn

Søknader om midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak skal behandles etter "Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak" fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 1. januar 2013. De mest relevante bestemmelsene for nemndas behandling er:

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

§ 1. Formål

Målsettingen med tilskuddsordningen er å sikre iverksettelse av effektive forebyggende tiltak for å begrense de skadene rovvilt kan forårsake på produksjonsdyr i landbruket, samt konfliktdependente tiltak for å begrense ulemper for lokalsamfunn og andre grupper. Landbruks-, dyrevelferd- og miljøvirkemidler skal samlet bidra til måloppnåelsen.

.....

§ 5. Tiltak med direkte tapsreducerende effekt

Foretak med produksjonsdyr i landbruket kan søke om midler til tiltak som har en direkte tapsreducerende effekt, eller der slik effekt kan oppnås ved kombinasjon av tiltak. For tiltak hvor nasjonale standarder er utarbeidet, skal standarden følges om ikke annet er bestemt i vedtak om tilskudd.

.....

§ 6. Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlag

Utvikling av praksis og erfaring som senere kan danne grunnlag for iverksettelse av nye tiltak kan prioriteres innenfor ordningen.

....

§ 7. Konfliktdependente tiltak

Det kan gis tilskudd til personer, kommuner og organisasjoner for tiltak som har til hensikt å dempe konflikter forårsaket av rovvilt. Tiltaket skal bidra til økt kunnskap om og forståelse for rovvilt og/eller rovviltforvaltning. Tiltak rettet mot barn og unge skal prioriteres.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinje ved utøvelse av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd (...). Fylkesmannen viser til at tiltaket/tiltakene er rettet mot hold av beitedyr, og anser at tiltakene ikke direkte berører naturmangfoldet, eller berører dette på en negativ måte. Prinsippene i NML er derfor ikke vurdert nærmere.

Søknader om midler til forebyggende og konfliktdependente tiltak i 2016

Det er innkommet 76 søknader om midler til forebyggende tiltak mot rovviltskader så langt i 2016 (mot 90 i 2015). I tillegg har Fylkesmannen vært i muntlig kontakt med flere søkere, der den skriftlige søknaden enda ikke er innkommet. Blant annet gjelder dette Endal beitelag (flytting av sau fra Hanestad).

I tillegg er det innkommet 9 søknader om midler til konfliktdependente tiltak (8 i 2015) samt 2 søknader knyttet til forskning og utvikling (3 i 2015).

I en del søknader er det ikke oppgitt konkrete søknadsbeløp for hele eller deler av søknaden. Samlet søknadsbeløp lar seg derfor ikke tallfeste eksakt. Liste over innkomne søknader følger vedlagt. Vi gjør oppmerksom på at det fortsatt kan komme inn ytterligere søknader.

Forslag til strategier for fordeling av midler til forebyggende tiltak og konfliktdependente tiltak i 2016

Sekretariatet viser til forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark vedrørende generelle prinsipper for tildeling av midler til forebyggende tiltak. Sekretariatet anbefaler at nemnda viderefører de langsiktige strategiene som har ligget til grunn de senere år ved fordeling av midler. Det er stor

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

pågang av søknader i år, og det vil være behov for å prioritere mellom søkerne. Sekretariatet foreslår derfor 4 punkter som støtte for prioriteringene:

- 1. Å sikre minst mulig tap av husdyr/tamrein til rovvilt har høyeste prioritet.**
Forebyggende tiltak mot rovviltsskader på husdyr prioriteres framfor konfliktdpendende tiltak.
- 2. Tilskuddsmidlene skal benyttes kostnadseffektivt.**
- 3. Akutte skadesituasjoner som oppstår må kunne håndteres effektivt**
Det må settes av tilstrekkelig med beredskapsmidler til gjennomføring av akutte forebyggende tiltak (ekstraordinært tilsyn, akutt tidlignsanking, forsinket slipp).
- 4. Søkere som har rett til å motta produksjonstilskudd i landbruket skal prioriteres.**

Sekretariatets vurdering og innstilling til sak 2/16 Satser for gjennomføring av tidlig sankning, hjemmebeite og gjerding i 2016:

I henhold til forskriftens § 10 er det Miljødirektoratet som hvert år skal fastsette nasjonale satser for tidlig nedsanking av sau og hjemmebeite. Denne paragrafen har ikke trådt i kraft, så for sesongen 2016 legger Fylkesmannen til grunn at nemnda fastsetter regionale satser for tidlig sankning og hjemmebeite på samme måte som foregående år.

Fylkesmannen har gjennomført en begrenset høring på forslag til satser for tilskudd til hjemmebeite, tidlig sankning og gjerding.

Hjemmebeite krever et driftsopplegg som avviker en del fra en drift der sauen slippes på utmarksbeite. En rapport fra Trøndelagsforskning viser at kostnadsnivå og driftsresultat i praksis varierer mye mellom de ulike brukerne. Viktige årsaker til dette er blant annet ulik tilgang på egnede arealer, men også at det varierer hvor godt arealene drives og i hvor stor grad brukeren har endret driftsopplegget med sikte på best mulig tilvekst og økonomisk resultat. I rapporten er det vist et konkret eksempel på kostnader ved hjemmebeite for en bruker i Hedmark med et normalt godt agronomisk driftsopplegg. For denne brukeren er kostnadene ved hjemmebeite beregnet til rundt 743,- kr per dyr. En mer teoretisk basert beregning av kostnadene ved hjemmebeite viser kostnader i spennet 843,- til 1027,- kr pr. dyr. Sekretariatet finner det naturlig at satsen for hjemmebeite ses i forhold til kostnadsnivået en kan forvente ved normalt god agronomisk drift.

Satsen for tidlig sankning skal dekke kostnadene for vinterfôret som blir brukt i den perioden som dyrene går hjemme i stedet for på utmarksbeite. Kostnadene ved å sanke tidlig og ha dyrene en begrenset periode på innmarksbeite vil være lavere enn ved permanent innmarksbeite, og representerer heller ikke de samme driftsmessige utfordringene. Tidlignsanking kan både være forberedt og iverksettes som akutttiltak i løpet av sesongen. Brukere som må gjennomføre akutt tidlignsanking har i mindre grad anledning til å gjøre hensiktsmessige tilpasninger i drifta, og dette kan bidra til høyere kostnader for disse brukerne. Innenfor landbruksforvaltningen finnes et par ordninger det er naturlig å sammenligne med. Det gjelder tilskudd for nedsanking etter pålegg fra Mattilsynet og for pålagt nedfôring på innmark ved høye radioaktivitets-verdier (sats kr 6,- pr dyr og dag). Også disse ordningene dekker ekstra fôrkostnader som oppstår fordi sauene får en lengre beiteperiode på innmark.

Det er innkommet høringsuttalelser fra Hedmark sau og geit og fra Landbruksdirektoratet.

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

HSG viser til at satsene til forebyggende tiltak stort sett er uforandret over år, mens kostnadene som følge av generell prisstigning øker år for år. HSG foreslår på bakgrunn av dette at satsene justeres opp slik at det gis tilskudd på kr 8,- pr dyr og dag for tidlignsanking og kr 850,- pr dyr for hjemmebeite.

Sekretariatet har vurdert de innkomne uttalelsene, men kan ikke se at det er kommet inn nye momenter som endrer de vurderingene som ligger til grunn for forslag til satser. De foreslåtte satsene vil etter sekretariatets vurdering gi en rimelig kostnadsdekning for de aktuelle tiltakene. Sekretariatet viser også til at nivået på satser innenfor et tiltaksområde vil ha direkte innvirkning på omfanget av tiltak innenfor et annet tiltaksområde, og på hvor mange søkere som kan innvilges tilskudd.

Ut fra en helhetsvurdering av alle tiltak som det er behov for å gjennomføre i 2016 og de totale kostnadene ved gjennomføring av disse, vil sekretariatet anbefale følgende satser:

- Hjemmebeite hele sesongen: kr 750,- per beitedyr
- Tidlig sanking: kr 6,- per dyr og dag
- Gjerding: kr 60,- per meter

Det vises til høringsdokumentet og innkomne høringsuttalelser, som er vedlagt.

Utvikling av satser gjennom de siste årene

År	Sats hjemmebeite, pr dyr	Sats tidlignsanking, pr dyr og dag	Sats gjerding, pr m
2009	640,-	6,-	30,-
2010	640,-	6,-	40,-
2011	700,-	8,-	50,-
2012	750,-	7,50	50,-
2013	750,-	8,-	60,-
2014	750,-	8,-	60,-
2015	750,-	6,-	60,-

Sekretariatets innstilling til vedtak for sak 2/16 Satser for gjennomføring av tidlignsanking, hjemmebeite og gjerding i 2016:

Rettslig grunnlag:

Saken er behandlet etter 'Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdependente tiltak' fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 1. januar 2013.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinje ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd (...). Rovviltnemnda viser til at tiltaket/tiltakene er rettet mot hold av sau, og anser at tiltakene ikke direkte berører naturmangfoldet, eller berører dette på en negativ måte. Prinsippene i nml §§ 8 -12 er derfor ikke vurdert nærmere.

Begrunnelse for vedtaket:

Rovviltnemnda i Hedmark mener at å sikre minst mulig tap av husdyr til rovvilt har høyest prioritet. Tilskuddsmidlene må benyttes kostnadseffektivt. Fastsetting av satser for enkelttiltak gjøres ut fra en helhetlig vurdering av den totale utnyttelsen av budsjettet og ses i forhold til muligheten for gjennomføring av andre typer tiltak.

Satsen for tidlig sanking skal dekke kostnadene for vinterfôret som blir brukt i den perioden som dyrene går hjemme i stedet for på utmarksbeite.

ROVVILTNEMNDA I HEDMARK

Satsen for gjerding tar utgangspunkt i standard for tilskudd til elektriske gjerder og skal gi en tilfredsstillende dekning for kostnadene knyttet til materiell og arbeid med oppsetting av gjerde, samt noe lettere planering. Satsen gjelder for mindre inngjerdingsprosjekter hos enkeltbrukere. I tilfeller der det kun er gjennomført en forbedring av eksisterende gjerde, eksempelvis forsterkning av eksisterende sauegjerde med strøm, vil tilskuddet pr. meter gjerde bli redusert.

Vedtak:

Satsen for hjemmebeite settes til kr. 750,- pr. beitedyr i 2016. Det gis kun tilskudd til dyr som normalt skulle ha beitet på utmarksbeite.

Satsen for tilskudd til tidlig sanking fastsettes til kr. 6,- pr. dyr og dag i 2016. Det gis ikke tilskudd til dyr som sankes ned fra utmarksbeite etter den 10. september.

Satsen for tilskudd til gjerding (inkl. oppsetting, rydding av trasé og utkjøring av materiell, ekskl. mva.) settes til kr. 60,- pr. meter i 2016.

Vedtaket er en forskrift og kan ikke påklages, jf. fvl § 2 c, jf. § 28 (vedtak som kan påklages).

Sekretariatets vurdering og innstilling til sak 3/16 Tilskudd til forebyggende tiltak innenfor sør-samisk tamreindrift

Forebyggende tiltak i reindriftnæringen

Det er viktig å støtte gjennomføring av forebyggende tiltak i reindriften, da reinbeiteområdene har faste forekomster av rovvilt, og reinen bruker beitene hele året.

Det har innkommet 1 søknad til skadeforebyggende tiltak innenfor sør-samisk tamreindrift. Søknaden omfatter utvidet tilsyn i perioden rundt kalving, samt framskynding av slaktingen på høsten. Tidsrommet rundt kalving er en periode der reinen er særlig utsatt dersom en skadesituasjon oppstår. Tidligere år har det vært gjennomført utvidet tilsyn i kalvingsperioden og tidligslakting. Tidligslakting er delvis også bedriftsøkonomisk motivert. Sekretariatet foreslår å sette av kr 50 000,- til forsterket tilsyn rundt kalving.

Sekretariatets innstilling til vedtak i sak 3/16 Tilskudd til forebyggende tiltak innenfor sør-samisk tamreindrift:

Rettslig grunnlag:

Saken er behandlet etter 'Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak' fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 1. januar 2013. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinje ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd (...). Rovviltnemnda viser til at tiltaket/tiltakene er rettet mot hold av beitedyr, og anser at tiltakene ikke direkte berører naturmangfoldet, eller berører dette på en negativ måte. Prinsippene i nml §§ 8-12 er derfor ikke vurdert nærmere.

Begrunnelse for vedtaket:

Rovviltnemnda i Hedmark mener at å sikre minst mulig tap av husdyr til rovvilt har høyest prioritet ved fordeling av midler. Tiltak som er effektive mht. å redusere tap må prioriteres på bekostning av tiltak som har usikker eller liten dokumentert skadeforebyggende effekt. Tilskuddsmidlene må benyttes kostnadseffektivt, og det må settes av tilstrekkelig med beredskapsmidler til gjennomføring

ROVVILTNEMND I HEDMARK

av akutte forebyggende tiltak. Sør-samisk tamreindrift innebærer utmarksbeite gjennom hele året, og er derigjennom spesielt utsatt for rovviltskader.

Vedtak:

Den regionale rovviltnemnda i Hedmark setter av inntil kr 50 000,- til forsterket tilsyn som skadeforebyggende tiltak i den sør-samiske tamreindrifta.

Vedtaket er en forskrift og kan ikke påklages, jf fvl § 2 c, jf. § 28.

Sekretariatets vurdering og innstilling til sak 4/16 Fordeling av midler til ulike typer forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2016

Vurdering av ulike typer forebyggende tiltak som finansieres over kap. 1420 post 73

Ekstraordinært tilsyn

I forbindelse med pågående skadesituasjoner kan det gis tilskudd til ekstraordinært tilsyn i beiteområdet for å kartlegge situasjonen. Sekretariatet foreslår at det settes av kr 200 000,- til ekstraordinært tilsyn.

Akutte tiltak

Under akutte tiltak føres flere ulike tiltak som er aktuelle å iverksette ved akutte skadesituasjoner, som forsinket slipp på beite, akutt tidlignanking og akutt hjemmebeite. Behovet for akutte tiltak vil variere mye fra år til år, og må sees i sammenheng bl.a. med potten avsatt til forberedt tidlignanking.

Sekretariatet anbefaler at det settes av kr 650 000,- som beredskap til akutte tiltak som supplement til forberedt tidlignanking.

Forberedt tidlig sanking

Forberedt tidlig sanking er et viktig tiltak i områder med bjørneskader og jerveskader da skadene tiltar utover høsten.

Forberedt tidlig sanking er et godt virkemiddel for å redusere skadeomfanget, noe som også fremgår av tilbakemeldingene fra brukerne. Forberedt tidlig sanking, hiuttak og annen felling av jerv er de viktigste virkemidlene for å redusere tapene til jerv.

Det har kommet inn 17 søknader om forberedt tidlig nedsanking, med et samlet dyretall på ca 25 000 dyr (mot ca 23 000 i 2015). I henhold til forskriftens § 10 er det Miljødirektoratet som hvert år skal fastsette nasjonale satser for tidlig nedsanking av sau og hjemmebeite. Denne paragrafen har ikke trådt i kraft, så for sesongen 2016 legger Fylkesmannen til grunn at nemnda fastsetter regionale satser for tidlig sanking og hjemmebeite på samme måte som foregående år.

Sekretariatet legger til grunn en gjennomsnittlig framskynding av tidlignanking på 23 dager (regnet fram til 10. september). Antall søknader på tidlignanking er gått noe ned, men antall dyr som ønskes tidlignanket er høyere enn foregående år.

Med en sats på kr 6,- pr dyr og dag utgjør søknadsmengden ca. kr 3 millioner. Med en sats på kr 8,- pr dyr og dag utgjør søknadsmengden ca. kr 4 millioner.

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

Ut fra søknadsomfang vil det måtte prioriteres mellom søkerne. En høy sats vil ha som effekt at færre kan få tilsagn om forberedt tidlig sanking. Dette betyr i praksis at mange av søkerne i grønn sone vil få avslag på tidlig sanking. For disse søkerne må det evt. vurderes å iverksette akutt tidlig sanking dersom det i løpet av beitesesongen oppstår skadesituasjoner som tilsier det.

Sekretariatet anser at de viktigste kriteriene for hvem som kan prioriteres vil være områdets sone i forvaltningsplanen, skadebildet de senere år samt om de har gjennomført tidlig sanking foregående år.

Sekretariatet anbefaler avsatt kr. 2 100 000,- til forberedt tidlig sanking (mot 2 300 000,- i 2015).

Utvidet tilsyn i kombinasjon med tidlig sanking

Utvidet tilsyn er et tiltak som mange brukere søker på. Tiltaket kan virke konfliktdepende og bidra til å oppdage rovviltangrep tidligere, men må behandles i forhold til § 5 b i forskriften, hvor det presiseres at det ikke kan gis tilskudd til tilsyn alene.

Fylkesmannen har de senere år gitt tilskudd til utvidet tilsyn i kombinasjon med tidlig sanking i viktige beiteområder som har hatt særlig store tap. Denne posten må også ses i sammenheng med tilskudd til "flytting av sau", der det gis midler til tilsyn i områder der det er innflyttede besetninger.

Sekretariatet foreslår å sette av kr. 450 000,- til utvidet tilsyn i kombinasjon med tidlig nedsanking (mot 500 000 i 2015).

Beiting på inngjerdet areal (hjemmebeite)

Kostnadseffektive forebyggende tiltak som skiller beitedyr og rovdyr må iverksettes i de fleste beiteområder øst for Glomma fra Trysil til Eidskog. Hjemmebeite kan være et alternativ for å hindre at enkeltbrukere slutter med sau, og kan i enkelte områder bidra til å holde dyrka mark i hevd og ivareta det bygdenære kulturlandskapet. Rent driftsteknisk er det for mange brukere vanskelig å finne nok egnede arealer for å holde sauen på hjemmebeite. I grønn sone samt i viktige beiteområder innenfor blå sone skal det legges vekt på en god utnyttelse av utmarksressursen. Samtidig er realiteten i region 5 at enkeltbrukere også har opplevd store tap selv innenfor de prioriterte beiteområdene, og derfor ønsker hjemmebeite som et alternativ til å legge ned driften.

Ut fra en tapsvurdering vil hjemmebeite ha best effekt dersom tiltaket omfatter alle beitedyrene i et konkret skadeområde.

Det er innkommet 45 søknader om hjemmebeite (samme antall som i 2015), og det samlede dyretallet for disse søknadene er om lag 9 000 dyr (mot ca 8 700 i 2015). Flesteparten av søkerne har allerede gjennomført hjemmebeite gjennom flere år. Bortsett fra en søker i Tynset kommune samt søknad fra Lauvdalen beitelag er søkerne fra blå sone.

I henhold til forskriftens § 10 er det Miljødirektoratet som hvert år skal fastsette nasjonale satser for tidlig nedsanking av sau og hjemmebeite. Denne paragrafen har ikke trådt i kraft, så for sesongen 2016 legger Fylkesmannen til grunn at nemnda fastsetter regionale satser for tidlig sanking og hjemmebeite på samme måte som foregående år. Sekretariatet har hatt forslag til satser på høring til næringsorganisasjoner og kommuner.

Det vil måtte gjøres en prioritering av søknadene, og alle søknadene kan ikke innvilges. Sekretariatet anser at de viktigste kriteriene for hvem som kan prioriteres primært vil være sone i

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

forvaltningsplanen, om søkerne har praktisert hjemmebeite de foregående år, samt skadebildet i området. Sekretariatet mener også at hvorvidt sauehold utgjør en vesentlig del av inntekten på bruket bør vektlegges.

Basert på innkomne søknader og en sats på kr. 750,- pr dyr foreslås en ramme til hjemmebeite på kr. 5 100 000,- i 2016, noe som ligger nær rammen i 2015 på kr. 5 075 000,-.

Flytting av sau

Tiltaket innebærer at det gis tilskudd til transport av dyr til et annet, mindre rovdyrutsatt beiteområde, og økt tilsyn med innflyttede besetninger i det nye området.

Mange viktige beiteområder er de senere årene vegetasjonskartlagt. Resultatene fra disse viser at beiteressursen i mange områder bl.a. i Nord-Østerdalen tåler et betydelig større beitetrykk og er avhengig av økt tetthet av beitedyr for å holde kulturlandskapet åpent og i hevd. Sekretariatet vurderer at tiltaket har et uutnyttet potensial. Flytting av sau forutsetter god organisering i forkant for å lykkes.

For 2016 har det så langt innkommet 7 søknader, i tillegg har Fylkesmannen blitt muntlig varslet om innkommende søknad fra Endal beitelag. Samlet sauetall som ønskes flyttet til nye beiteområder er ca 5000 dyr. I 2015 ble ca 3800 sau flyttet over midlere til lang avstand. Disse kom fra kommunene Kongsvinger, Grue, Trysil, Engerdal og Rendalen. I tillegg ble ca 800 sau flyttet over kortere avstand internt i Rendalen kommune. Alle brukerne som søker tilskudd til flytting i 2016 holder til i blå sone (Rendalen, Engerdal, Stor-Elvdal, Trysil, Kongsvinger, Grue), og alle har også flyttet besetningene foregående år.

Det er viktig at det gis forutsigbarhet for de brukerne som deltar på slike prosjekter, samtidig må tilskuddene som gis til ulike prosjekter være sammenlignbare. Etter hvert som besetningene har blitt tilvendt de nye områdene er det naturlig at tilskuddet til det enkelte flyttestilskudd reduseres. For 2016 er den største kostnaden knyttet til flytting av nærmere 2000 sau fra Hanestadkjølen til Forollhogna (på Sør-Trøndelagssida).

Sekretariatet anser at de viktigste kriteriene for hvem som kan prioriteres primært vil være sone i forvaltningsplanen, om søkerne har gjennomført flytting de foregående år samt skadebildet i området. Rammen for flytting var i 2015 på kr 1 450 000,-. Sekretariatet anbefaler at tilskuddsrammen for flytting settes til kr 1 500 000,- for 2016.

Gjerding

Det er fortsatt behov for investeringer i gjerdemateriell samt utbedring av eksisterende gjerder hos brukere som må ha dyr på hjemmebeite. Sekretariatet anser at brukere innenfor ulvesonen og brukere som gjennomfører hjemmebeite må prioriteres mht tildeling til gjerdemateriell, jf. også strategiene for gjerding i forvaltningsplanen.

De to foregående årene var budsjettet på kr 400 000,-. Det foreslås en ramme på kr. 250 000,- til gjerding i 2016.

Sekretariatet legger til grunn at dersom det ved beitesesongens slutt står igjen ledige midler så er gjerding et av de få aktuelle tiltakene som kan gjennomføres i løpet av høstsemesteret.

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

Drift og vedlikehold av inngjerdete områder i Grue og Trysil.

I Grue og Trysil er det etablert fellesbeiter innenfor inngjerdete utmarksbeiteområder. Tiltaket innebærer at utmarksbeitet kan benyttes, selv om dette ligger innenfor forvaltningssonen for ulv.

Erfaringen med bruken av inngjerdet utmarksbeite er så langt blandet, og det har vært enkeltsesonger med store tap innefor gjerdene. Fylkesmannen har gjort en gjennomgang av erfaringene som er høstet med disse gjerdene, og dette notatet ligger som vedlegg til saken. Disse gjerdeprosjektene er kostnadskrevende målt som kostnad pr beitedyr, men beiteområdene ligger innenfor ulvesonen, og det er behov for fysisk skille mellom beitedyr og rovvilt. Med bakgrunn i de mange og omfattende skadesituasjonene innenfor gjerdet er Fylkesmannen i dialog med Flendalen beitelag om hvorvidt det er forsvarlig å fortsette med drift av gjerdet i Trysil. Beitelaget ønsker å fortsette driften i hvert fall ut 2016, for å se om det er mulig å drifte gjerdet på en måte som gir lavere tap. Hensynet til behov for noe utbedring innebærer noe økt behov for investeringer i forbedringstiltak i 2016.

Sekretariatet foreslår en total budsjetttramme på kr. 800 000,- i 2016, mot 700 000,- i 2015.

Tekniske tiltak

Fylkesmannen har mottatt 11 søknader om tilskudd til radiobjeller, de fleste fra områder innenfor grønn sone.

I 2015 ble det ikke satt av midler til tekniske tiltak. Da det på høsten 2015 ble klart at forbruket av midler tilsa at det ville bli ledige midler tilgjengelig la sekretariatet saken fram for nemnda, som godkjente omdisponering av midler, blant annet til tekniske tiltak. Det ble etter dette benyttet 513 000,- til tekniske tiltak i 2015, i tillegg til et etterslep på kr 57 000,- som må utbetales i år. Sekretariatet legger til grunn at ressursene er knappe og at det i 2016 må prioriteres hardt mellom ulike tiltak. Sekretariatet foreslår derfor at det i 2016 ikke settes av midler til tekniske tiltak ut over kr. 60 000,- til å dekke etterslep fra 2015.

Sekretariatet legger til grunn at dersom det ved beitesesongens slutt står igjen ledige midler så er innkjøp av radiobjeller og andre tekniske tiltak en av de få aktuelle tiltakene som kan gjennomføres i løpet av høstsemesteret.

Beredskapsareal

Beredskapsareal kan i beiteområder som opplever tap til streifdyr være et aktuelt tiltak. Støtte til inngjerding av setervollen eller mer bygdenære areal som kan benyttes ved akutte rovviltangrep er kostbare tiltak, men i områder med gjentagende tap av beitedyr til streifdyr av bjørn og ulv vil beredskapsareal kunne være et aktuelt tiltak for å skjerme beitedyrene i en kortere periode ved rovviltangrep. Tiltaket har vært lite brukt. Det er i år innkommet 1 søknad om tilskudd til beredskapsareal fra Vestre Åmot beitelag.

Ut fra de stramme budsjetttrammer som må legges for årets budsjett anbefaler sekretariatet at det i denne omgang ikke settes av midler til opprettelse av nye beredskapsarealer.

Konfliktdempende tiltak

Sekretariatet har mottatt 9 søknader om tilskudd til konfliktdempende tiltak. Tre av søknadene retter seg mot barn og unge.

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

Med bakgrunn i en knapp budsjettsituasjon foreslår sekretariatet en ramme på kr. 190 000,- til konfliktdempende tiltak i 2016.

Forskning og utvikling

Sekretariatet har i tillegg mottatt 2 søknader om FoU-prosjekt.

Utmarksavdelingen for Oslo og Akershus, som er en fellessammenslutning for ulike grunneierorganisasjoner, søker om tilskudd til prosjekt på forvaltning av elg i områder med ulv. NINA søker om midler til overvåking av gaupe med viltkamera. NINA fikk tilskudd til samme prosjekt i 2015.

Ut fra stramme økonomiske rammer foreslår sekretariatet at det ikke settes av midler til FoU-prosjekter i Hedmark i 2016.

Fellingsvederlag

Utbetaling av vederlag til kommunale fellingslag gjøres med hjemmel i rovviltforskriften § 9a, som lyder:

”Der forsøk på skadefelling utføres av kommunalt/interkommunalt oppnevnt fellingslag, kan kommunen utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. § 15.

Utbetalingen skjer på grunnlag av satser fastsatt av Miljøverndepartementet samt rapport fra fellingsleder om fellingsforsøket og den tid som er benyttet. Utbetalingen må ikke overskride de rammer som fremgår av fylkesmannens vedtak om felling. Fylkesmannen yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring utbetalt etter vilkårene over.”

Miljøverndepartementet har i brev av 15.9.2011 fastsatt satser for vederlag for mannskap på kommunale fellingslag som deltar i fellingsforsøk. Satsen ble fastsatt som en døgnset på kr 1400,- per deltaker.

Ut fra erfaringer med medgått tid for fellingslagene foreslår sekretariatet en ramme for godtgjøring til fellingslagene på samme nivå som for de foregående årene; kr 1 400 000,-.

Vurdering av tiltak som finansieres over Kap. 1420 post 21

Kursing av hundemateriell

I forbindelse med skadefellingsforsøk er det et behov for å bedre tilgangen på hunder med gode ferdigheter for jakt på bjørn. I 2012 ble det fra nemnda avsatt midler til utvikling av bedre hundemateriell. Fylkesmannen iverksatte et trenings- og sertifiseringsopplegg etter mal fra det svenske SWDI (*Scandinavian Working Dog Institute*) som i stor grad bygger på trening etter bruks- og tjenestehundprinsippene, og blant annet benyttes av SNO. Dette programmet går mest på båndhunder.

Sekretariatet mener det er viktig å videreføre prosjektet, og er i gang med kursing for å bedre tilgangen på hunder som kan nyttes som løshunder under skadefellingsforsøk på bjørn.

Utgifter til denne type tiltak gjelder innkjøp av tjenester, og skal føres på kap. 1420 post 21. Foreslått beløp kr. 200 000,-.

ROVVILTNEMNDA I HEDMARK

Sekretariatets innstilling til vedtak for sak 4/16 Fordeling av midler til ulike typer forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2016:

Rettslig grunnlag:

Saken er behandlet etter 'Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak' fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 1. januar 2013.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinje ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd (...).

Rovviltnemnda viser til at tiltaket/tiltakene er rettet mot hold av beitedyr, og anser at tiltakene ikke direkte berører naturmangfoldet, eller berører dette på en negativ måte. Prinsippene i nml §§ 8-12 er derfor ikke vurdert nærmere.

Begrunnelse for vedtaket:

Rovviltnemnda i Hedmark mener at å sikre minst mulig tap av husdyr til rovvilt har høyest prioritet ved fordeling av midler. Tiltak som er effektive mht. å redusere tap må prioriteres på bekostning av tiltak som har usikker eller liten dokumentert skadeforebyggende effekt. Tilskuddsmidlene må benyttes kostnadseffektivt, og det må settes av tilstrekkelig med beredskapsmidler til gjennomføring av akutte forebyggende tiltak.

Vedtak:

Den regionale rovviltnemnda i Hedmark fordeler budsjetttrammen på kr. 12 750 000,- på følgende ulike typer forebyggende og konfliktdempende tiltak:

Kap. 1420 post 73, Forebyggende tiltak	Forbruk 2014	Budsjett 2015	Forbruk 2015	Budsjett 2016
Ekstraordinært tilsyn	203 000	225 000	100 500	200 000
Akutte tiltak	1 413 948	875 000	215 488	650 000
<i>Forsinket slipp på beite</i>	<i>6 860</i>		<i>4 680</i>	
<i>Akutt tidlig sanking/hjemmebeite</i>	<i>1 407 088</i>		<i>210 808</i>	
Forberedt tidlig sanking	2 927 969	2 300 000	1 766 490	2 100 000
Utvidet tilsyn i komb. m tidl. sanking	572 000	500 000	385 000	500 000
Hjemmebeite	3 964 000	5 075 000	4 969 500	5 100 000
Flytting av sau	1 450 424	1 450 000	1 407 911	1 450 000
Gjerding	360 500	400 000	477 250	250 000
Gjerdeprosjektene i Trysil/Grue	685 000	700 000	700 000	800 000
Tekniske tiltak	354 000	0	513 000 ^a	60 000
Beredskapsarealer	0	0		0
Forebyggende tiltak i reindrifta	75 000	75 000	75 000 ^b	50 000
Konfliktdempende tiltak	193 944	0	240 000 ^c	190 000
Forskning, utvikling, evaluering	0	0	310 000 ^c	0
Fellingsvederlag	1 416 749	1 400 000	1 321 260	1 400 000
Diverse	30 000	0	20 019	0
Sum:	13 646 534	13 000 000	12 501 418	12 750 000

ROVVILTNEMNDA I HEDMARK

- a) Forbruk på høsten 2015 for å benytte ledige budsjettmidler
- b) Forebyggende tiltak i reindrifta vedtatt i egen sak, sak 2/16
- c) Omfordelt etter drøfting i nemnda høsten 2015
- d) Utestående fra 2015

Sekretariatet kan i samråd med lederen av nemnda foreta omdisponeringer mellom tiltakstypene. Hvis det viser seg at forutsetningene endres slik at beløp på mer enn kr. 500 000,- frigjøres i løpet av beitesesongen, innkalles den regionale rovviltnemnda til nytt møte.

Det settes av midler over kap. 1420 post 21 til kjøp av tjenester som spesifisert i tabell under.

Kap. 1420 post 21, Spesielle driftsutgifter	Forbruk 2014	Budsjett 2015	Forbruk 2015	Budsjett 2016
Kursing av hundemateriell	149 831	225 000	114 900	200 000
Sum post 73 og post 21:	13 796 365	13 225 000	12 616 318	12 950 000

Fylkesmannen skal legge føringene i forvaltningsplanen for rovvilt til grunn ved vedtak og tilsagn.

Vedtaket er en forskrift og kan ikke påklages, jf fvl § 2 c, jf. § 28.
